

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і
декоративно-прикладного мистецтва та дизайну

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВЕ МИСТЕЦТВО

Освітня програма	<u>Середня освіта (Образотворче мистецтво)</u>
Спеціальність	<u>014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)</u>
Спеціалізація	<u>014.12 Образотворче мистецтво</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “10” вересня. 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Декоративно-ужиткове мистецтво
Викладач (-і)	Тимків Б. М., Сенік М.М.
Контактний телефон викладача	0500500951
Е-mail викладача	tymkivbm@gmail.com , melanisen@i.ua
Формат дисципліни	денна / заочна
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS; 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=61&id_cou=6661
Консультації	Консультації до самостійної роботи проводяться дистанційно та на практичних заняттях в аудиторії згідно з розкладом.
2. Анотація до курсу	
<p>Програма навчальної дисципліни «Декоративно-ужиткове мистецтво» забезпечується освітньою програмою підготовки фахівців другого магістерського рівня, спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво). Курс спрямований на вивчення мистецької спадщини українського народу. В процесі навчання студенти ознайомлюються з теоретичними і практичними основами традиційних видів декоративно-ужиткового мистецтва, колористичними, типологічними особливостями, технологією виконання шляхом засвоєння теоретичних знань, виконання практичних вправ та створення художніх творів з метою фахового опанування курсу. Дисципліна «Декоративно-ужиткове мистецтво» займає важливе місце в процесі художньо-педагогічної підготовки фахівців для закладів загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладів культури, освіти та закладів вищої освіти.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання дисципліни є: вивчення процесів розвитку декоративно-ужиткового мистецтва в Україні, ознайомлення студентів з мистецькими творами, технологією та технікою їх виконання, вивчення сучасного стану, розуміння процесів та явищ в освітній галузі.</p> <p>Завдання полягає у формуванні знань щодо відродження народного мистецтва шляхом професійного втілення набутих умінь і навичок у творчій професійній діяльності в закладах загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладах культури, освіти та закладах вищої освіти та умінні використовувати у творах декоративно-прикладного мистецтва семантичні, композиційні засоби, а також колористичні, технологічні елементи.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>ЗК 1. Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ в освітній галузі.</p> <p>ЗК 3. Здатність працювати в команді, переконувати та впливати на інших учасників колективу; уміння знаходити компромісні рішення й брати на себе відповідальність за їх втілення; здатність мотивувати людей, ставити цілі, обґрунтовувати методи їх досягнення та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК 6. Здатність до критичного аналізу і оцінки сучасних мистецьких та педагогічних явищ, продукування нових ідей в процесі вирішення практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.</p> <p>ФК 1. Здатність використовувати інноваційні педагогічні технології навчання в процесі викладання образотворчих дисциплін; застосовувати засоби викладання, методи, прийоми, відповідно меті та змісту навчання образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладах культури, а також в закладах вищої освіти; здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів та ЗВО з образотворчого мистецтва.</p> <p>ФК 5. Здатність формувати в учнів і ЗВО уміння користуватися мовою образотворчого мистецтва, виконувати передбачені навчальними програмами завдання.</p>	

ФК 7. Здатність до усвідомлення основних закономірностей розвитку сучасного українського та зарубіжного українського мистецтва, основні проблеми, різні наукові погляди на його становлення та розвиток, концепції художнього образу в українському та зарубіжному мистецтвознавстві.

ФК 8. Здатність до розкриття ідеї та сюжету художнього твору засобами різноманітних мистецьких технік у різних видах та жанрах образотворчого мистецтва.

ФК 9. Здатність до творчості за законами краси, образного сприйняття та аналізу навколишнього; самовдосконалення творчих здібностей, естетичного смаку, естетичних потреб.

ФК 10. Здатність відображати статичні та динамічні моделі у тримірних композиціях із застосуванням традиційних і нетрадиційних матеріалів, у різноманітних жанрах; здатність до використання практичних навичок гармонійного композиційного розміщення зображення, конструктивної побудови форми у просторі.

ФК 11. Здатність володіти практичними навичками з проектування та технологій виконання творів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну; здатність використовувати базові навички комп'ютерного проектування та комп'ютерної графіки.

ПРН 4. Знання основних закономірностей розвитку сучасного українського та зарубіжного образотворчого мистецтва, основних проблем, різних наукових поглядів на його становлення та розвиток, концепції художнього образу в українському та зарубіжному мистецтвознавстві.

ПРН 5. Володіння практичними способами пошуку, аналізу та оброблення наукової освітньої та мистецької інформації з використанням сучасних ІКТ.

ПРН 8. Уміти використовувати у творах декоративно-прикладного мистецтва семантичні, а також композиційні засоби, колористичні, технологічні елементи. Володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних видах мистецтва.

ПРН 15. Критичний аналіз та оцінка сучасних мистецьких та педагогічних явищ, продукування нових ідей в процесі вирішення практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.

ПРН 16. Візуальне та вербальне поширення ціннісних орієнтацій у суспільстві; здійснювати компетентну оцінку подій художнього життя, мистецько-педагогічної діяльності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	6
практичні	54
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	014.12 СО.ОМ.	I	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
1. Предмет і завдання курсу «Декоративно ужиткове мистецтво». Історичні витоки декоративно-ужиткового мистецтва: структура, види, жанри.	лекційне	[1, 4, 11, 17, 25]	Ознайомл. з фаховою літ., 2год.		
2. Традиції та інновації декоративно-ужиткового	лекційне	[2, 4, 5, 6,7, 15, 17]	Ознайомл. з фаховою літ.,		

мистецтва. Сучасні тенденції в проектуванні ужиткових виробів. Етнографічні та регіональні особливості у творах декоративно-ужиткового мистецтва.			2год.		
3. Основні закономірності формотворення виробів. Проектування та макетування. Принципи художнього конструювання. Художньо-технологічні особливості матеріалів.	лекційне	[4, 7, 9, 15, 16, 35]	Вивчення теорії, 2 год.		
4. Художня кераміка. Технологічний процес виготовлення керамічних виробів. Виконання взірців.	практичне	[4, 7, 9, 1, 16, 21, 22, 25]	Виготовл. зразків 5год.	5б.	протягом тижня
5. Ознайомлення з технологією вибійки, виготовлення пробних зразків на тканині. Поняття штампу. Фарби для штампування. Зразки штампів. Техніка штампування.	практичне	[13, 16, 21,]	Виконання вправ, 5 год.	5б.	протягом тижня
6. Ручне узорне ткацтво, його особливості. Знайомство з різними способами ткання. Практичні вправи ткання на рамі.	практичне	[11, 18, 20, 21, 23]	Пробні зразки декор. технік 5год.	5б.	протягом тижня
7. Аплікація: предметна, декоративна і сюжетна. Особливості виконання. Колаж. Вправи на виконання декоративних швів.	практичне	[4, 5, 15, 21, 23, 32]	Виконання вправ на типи швів 5год.	5б.	протягом тижня
8. Творча підсумкова робота (декоративне панно, інтер'єрна пластика, аксесуари, елементи одягу, тощо), за вибором студента. Вибір джерела творчості. Замальовки, ескізування.	практичне	[1, 5, 19, 26, 30, 39]	Замальовки Збір матеріалу, створ. ескізу для практ. роботи, 5год.		протягом тижня
9. Замальовки та створення ескізів за власним задумом.	практичне	[1, 5, 16, 23, 24]	Ескізування, 5 год.		протягом тижня
10. Розробка ескізу. Графічне вирішення.	практичне	[4, 10, 11, 29, 30, 39, 47]	Ескізування,	5б.	протягом тижня

11. Композиційне вирішення, пошук форми та кольору.	практичне	[2, 16, 18, 25, 45, 49]	5 год Композ. вирішення	5б.	протягом тижня
12. Виявлення фактури, декорування виробу.	практичне	[2, 45, 49]	5 год. Заверш. композ. 5год.	5б.	протягом тижня
13. Виконання в матеріалі окремих етапів творчої роботи.	практичне	[2, 16, 20, 21, 28, 30]	Робота в матеріалі 5год.	5б.	протягом тижня
14. Дотримання поетапності виконання з врахуванням технологічних особливостей.	практичне	[2, 16, 20, 21, 28, 30]	Робота в матеріалі 5год.	5б.	протягом тижня
15. Оформлення практичної роботи. Створення презентації для представлення на кафедральному перегляді.	практичне	[6, 8, 10, 25, 48, 3, 4, 46, 49]	Завершення роботи 2год. Оформлення практичної роботи 2год.	5б.	протягом тижня до кінця семестру до кінця семестру

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за університетською, 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та 5-ти бальною, національною шкалою оцінювання. Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичних навичок із тем, включених до змістових модулів), здобутих під час проведення аудиторних занять, виконання самостійної роботи та активності студента на занятті. Поточний контроль реалізується у формі оцінювання поетапності виконання практичної роботи й засвоєння теоретичного матеріалу. Поточний контроль реалізується в процесі виконання практичних завдань та виконання завдань, запланованих на самостійне опрацювання студентом. Максимальний бал за успішне виконання певного виду роботи – 5 балів:</p> <p>5 балів, 90...100 (відмінно): робота виконана старанно, з урахуванням усіх вимог, спостерігається чітке розуміння студентом матеріалу, технології виконання, оригінальне творче рішення, органічне поєднання в орнаментальній композиції художніх технік на основі можливого їх синтезу. Студент може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності, вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань та відзначається креативним мисленням.</p> <p>4 бали, 70...89 (добре): робота виконана старанно з урахуванням поставлених вимог. Студент належним чином</p>
-----------------------------------	---

	<p>виконує завдання, має чітке розуміння теоретичного матеріалу і технології, стійкі навички виконання практичної роботи, але допускає деякі неточності.</p> <p>3 бали, 69...50 (задовільно): естетичний вигляд практичної роботи незадовільний, вимоги враховані поверхнево (відсутня чітка структура розміщення композиції, недоречність графічних елементів, невдале колористичне вирішення). Студент має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. за зразком (інструкцією) та допускає певні неточності технологічного характеру;</p> <p>2 бали, 49...26 (незадовільно (з можливістю повторного складання)): частина завдання виконується за допомогою викладача. Студент не підготовлений належним чином до виконання практичної роботи, знає технологічні прийоми, але не здатний якісно їх реалізувати.</p> <p>1 бал, 25...1 (незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)): студент не володіє матеріалом, виконує лише деякі елементи практичної роботи, потребує постійної допомоги викладача.</p>
Вимоги до письмової роботи	В рамках навчально-виховного процесу, з метою визначення рівня знань, умінь та навичок студентів проводиться контрольна робота за матеріалами лекційного курсу.
Семінарські заняття	Навчальним планом не передбачені
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Підсумковий контроль знань з дисципліни передбачений у формі екзамену.</p> <p>Екзамен проводиться у комбінованій формі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у письмовій формі; – у формі оцінювання практичної роботи на кафедральному перегляді; <p>Підсумковий контроль рівня знань здобувача щодо засвоєння ним тем з навчальної дисципліни «Декоративно-ужиткове мистецтво» в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного контролю (50 балів) та екзамену (50 балів) за національною та ECTS шкалами оцінювання на основі 100- бальної системи. (Див.: пункт 8. Контроль та оцінка якості навчального процесу «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»»</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/09/polozhennya2020_org_os_pro_c_new.pdf</p>
7. Політика курсу	
<p>Політика курсу базується на формуванні результатів навчання студента із академічної доброчесності. Неприпустимі плагіат та списування. Обов'язкове виконання практичних завдань. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwpcontent%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc</p> <p>Пропущені лекційні заняття відпрацьовується студентом відповідно до вимог кафедри. Пропущені практичні заняття, незалежно від причин пропуску, студент відпрацьовує в позаурочний час, попередньо узгоджений з викладачем. Слід наголосити, що місія курсу -</p>	

виявити у студентів бажання свідомого вивчення та опанування того чи іншого виду мистецтва, створити відповідне тло для формування у студентів системи компетентностей, передбачених навчальною програмою. Успішне засвоєння студентами курсу відкриває їм шлях до реалізації власних творчих задумів від виконання дизайнерських проектів до виконання в матеріалі, а також дає змогу застосовувати набуті знання, уміння й навички в художньо-педагогічній діяльності. Виходячи з цього, поведінка студентів має відповідати високій репутації університету.

8. Рекомендована література

1. Антонович Є.А., Р.В. Захарчук-Чугай, М.Є. Станкевич Декоративно-прикладне мистецтво: навч. посіб. [для студентів худ.-граф. фак-тів, учнів пед. училищ]. – Львів: Світ, 1993.–272 с.
2. Антонович Є.А., Василюшин Я.В., Шпильчак В.А. Креслення: Навч.посібник/ За ред.проф. Є.А. Антоновича – Львів: Світ, 2006 – 512с., іл. ISBN 966-603-479-4
3. Боньковська С.М. Ковальство на Україні (XIX – початок XX ст.) – К.: Наук. думка, 1991. – 109 с.
4. Бутник-Сіверський Б.С. Українське радянське народне мистецтво. – К.: Наук. думка, 1996. – 224 с.
5. Веремійчик І. Традиційні знаряддя праці, промисли і ремесла на Волині: навч.посіб. [для студентів, учнів та вчителів]. – Луцьк, Волинський державний університет імені ЛесіУкраїнки, 2005. – 255 с.
6. Ганжа П. Таємниці українського рукомесла. – К.: Мистецтво, 1996. – 192 с.
7. Ганна Собачко Шостак: Мистецький альбом / авт.-упоряд. Є.І. Шевченко, О.І. Шестакова – К.: Народні джерела, 2008. – 168 с.
8. Глушков, С. Общение с детьми на занятиях керамикой : [дополнительное художественное образование: занятия народным промыслом для учащихся начальной школы] Искусство в школе. - 2013. - № 5. -С. 11-15.
9. Голод І.В. Міське ремесло Західної України XVI-XVIII століть. – Львів: ЛАМ, 1994–136 с.
10. Голубець О. Львівська кераміка. – К.: Наукова думка, 1991. – 120 с.
11. Горинь Г.Й. Гуцульщина. Домашні промисли і ремесла / Г. Й. Горинь, Я.Д. Грендиш, О. І. Никорак. – К.: Наукова думка, 1987. – 303 с.
12. Гринюк М. Косівщина мистецька / М. Гринюк., І. Вах. – Косів: Колірдрок, 2003. – 107 с.
13. Гильман Р. А. Художественная роспись тканей: учеб. пособие [для студ. высш. учеб. заведений]. – М. Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2004. – 160 с. – (Серия «Учебное пособие для вузов»).
14. Грималюк Р.М. Вітражі Львова – Л., Центр Європи, 2004. – 240 с.
15. Гургула І. Народне мистецтво західних областей України. К., 1965.
16. Гурська А. С. Мова та граматики українського орнаменту: навч.-метод. посіб. – К.: Альтернативи, 2003. – 144с.
17. Декоративно-ужиткове мистецтво: словник у 2 т. / [за ред.Я.П.Запаска]. – Львів: – Афіша, 2000. – Т. 1. – 2000. – 363 с.; Т. 2. – 2000. – 399 с.
18. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях: [метод. рек. для студ. худ.-граф. фак.. пед інститутів, учнів пед. училищ, учителів образ. м-тва і худ. праці]. – Ч. 6 / укл. Є. А. Антонович, Р. В. Чугай. – К.: РУМК, 1991. – 60 с.
19. Історія українського мистецтва: видання в 6 т. / [наук. редкол.: М. П. Бажан та ін.]. – К.: Жовтень, 1966. Т.1. – 1966. – 455 с.; Т.2. – 1967 – 471с.; Т.3. – 1968. – 439 с.; Т.4., книга перша – 1969. – 363 с.; Т.4., книга друга – 1970. – 435 с.; Т.5. – 1967. – 479 с.; Т.6. – 1968. – 451с.
20. Жоголь Л. Декоративное искусство в современном интерьере. – К.: Будивельник, 1986. – 200 с.
21. Жук А.К. Сучасні українські художні тканини. – К.: Наукова думка, 1985. – 117 с.
22. Кара-Васильєва Т. З.Чегусова Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». – К.: Либідь, 2005. – 280с.
23. Колос С. Г., М. Д. Хурчин Декоративні тканини. – К.: Вид. Академії архітектури УРСР, 1989. – 131 с.
24. Козлов В. Н. Основы художественного оформления текстильных изделий: учеб. для

- вузов. – М.: Легкая и пищевая промышленность, 1981. – 264 с.
25. Краснова, Н. Гончарне мистецтво у формуванні світовідображення підлітків : [методика проведення майстер-класів з гончарного мистецтва для учнів середньої школи на прикладі гончарства Луганського регіону] / Мистецтво та освіта. - 2013. - № 2. - С. 55-59.
26. Кульчицька А. Орнамент трипільської культури і українська вишивка ХХ ст. Львів, 1995.
27. Манько В. Українська народна писанка . – Львів: Свічадо, 2001. – 48 с.
28. Марія Примаченко (Приймаченко): Мистецький альбом / авт.-упоряд. Є.І.Шевченко, О. І. Шестакова. – К.: Народні джерела, 2009. – 288 с.
29. Музеї народного мистецтва та національна культура: збірник наукових праць за ред. д-ра мист. М.Селівачова. – К.: Златограф, 2006. – 268 с.
30. Музей українського народного декоративного мистецтва: альбом / авт.: А.Ф. Вялець, Л.С.Білоус [та ін.]; фото М.К.Андрєєва. – К.: Мистецтво, 2009. – 352 с.

Викладачі: Тимків Б. М., Сенік М.М.